وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو

ژمارە: ٧٧٥٤ لە ٢٠٢٢/١١/٨

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە بڕگەی (١٣) ماددەی (١) لە یاسای ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠٢٢ یاسای بەڕێوەبردن و پاراستنی ئاو لە هەرێمی کوردستان _عێراق، وەبڕگەی سێیەم لە ماددەی دووەم لە یاسای ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠١٠ یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو ئەم ڕێنمایەی لای خوارەوەمان دەرکرد.

ڕێنمایی ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٢٢

تایبەت بە دروست کردنی پۆند

ماددەی (١):

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ئەو ماناکانیان بەرامبەریانە بۆ مەبەستی حوکمەکانی ئەم ڕێنماییە:

یەکەم: وەزارەت : وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو.

دووەم: وەزیر : وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو.

سێیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی : بەڕێوەبەرایەتی گشتی سەرچاوەکانی ئاو.

چوارەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵ : بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاو ئیدارە سەربەخۆکان.

پێنجەم: بەڕێوەبەرایەتی کشتوکاڵ : بەڕێوەبەرایەتی کشتوکاڵی پارێزگاو ئیدارە سەربەخۆکان.

شەشەم: بەڕێوەبەرایەتی : بەڕێوەبەرایەتی ئاودێری پارێزگاکان و ئیدارە سەربەخۆکان.

حەوتەم: هۆبەی ئاودێری : هۆبەی ئاودێری قەزاو ناحیەکان.

هەشتەم: پۆند : دامەزراوەیەکی ئەندازەیی خۆڵیە بۆ گلدانەوەی ئاو لەلایەن جوتیار یان هاوڵاتی دروست دەکرێت، بە مەبەستی سود وەرگرتن لە بواری کشتوکاڵ و ئاژەڵداری و لە هەمان کاتدا دەبێتە هۆی پاراو بوونی ئاوە ژێر زەوی (Recharge).

نۆیەم: پۆندی هەڵکەندراو : نزمایەکی سروشتیە دۆخی تۆپۆغرافی ناوچەکە دروستی کردووە (Resorvoir Natural)، وە گونجاوە بۆ گلدانەوە، وە پێویستی بە چەند کرداری ئاسان و ساکار هەیە بۆ کۆکردنەوەی ئاو بۆ سوودی جوتیار و هەر مەبەستێکی دیکەی ئابوری و ژینگەیی.

دەیەم: لایەنی سوودمەند : جوتیار یان هاوڵاتی کە پۆندەکە لەسەر ئەرکی خۆی دروست دەکات بۆ سوود وەرگرتن لە ئاوی کۆکراوە.

ماددەی (٢):ڕێکارەکانی دروستکردنی پۆند:

١- پێشکەش کردنی داواکاری لەلایەن لایەنی سودمەند بۆ دروستکردنی پۆند لەڕێگەی یەکەی کارگێری(ناحیە یان قەزا) و فەرمانگەی کشتوکاڵی و هۆبەی ئاودێری ناوچەکە.

٢- پاش وردبینی کردن و دیاری کردنی خاوەنداریەتی زەویەکە (موڵک، گرێبەست، مافی ڕەفتار، بڕیاری دابەش، زەوی میری)، وە بوونی مەرجی یاسای لەزەویەکەو یەک لاکردنەوەی بەپێ ی یاسا کارپێکراوەکانی زەوی کشتوکاڵی و لاری نەبوونیان لەسەر دروست کردنی پۆند داواکاریەکە ڕەوانەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵ دەکرێت، ئینجا بە نەخشەو کۆنووس و ئاراستەی بەڕێوەبەرایەتی دەکرێت.

ماددەی (٣):

١- بەڕێوەبەرایەتی ڕاپۆرتی سەرەتای ئامادە دەکات و گونجاوی شوێنی تەرخانکراو یەک لادەکرێتەوە لە ڕووی جیۆلۆجی و هایدیرۆلۆجی و توانای گڵدانەوەی ئاوی وە پشتگیری دەکات بۆ دروستکردنی پۆندەکە.

٢- لایەنی سوودمەند دەبێت لە بەڕێوەبەرایەتی بەڵێننامە پڕبکاتەوە بەپێی ڕێنمای زانستی وئەندازەیی.

٣- لایەنی سوودمەند دەبێت ئەم هەنگاوانەی لای خوارەوە دەگرێتەبەر بۆ دروستکردنی پۆندەکە.

أ- ئامادەکردنی دەرخستە و دیزاین و نەخشەسازی پۆندەکە و پەسەند کردنی لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی.

ب- دیاری کردنی مەبەست و ئامانجی دروستکردنی پۆندەکەو بەڵێن دان کە بێ ئاگاداری بەڕێوەبەرایەتی گۆڕانکاری لە تایبەتمەندی و ئامانجی دروستکردنی پۆندەکە نەکات.

ت- دەبێت لیژنەیەکی هونەری لە بەڕێوەبەرایەتی سەرپەرشتی جێبەجێ کردنی دروستکردنی پۆندەکە بکات.

ث- سوودمەند لەسەر ئەرکی خۆی هەڵدەستێت بە دروستکردنی پۆندەکە.

ج- لایەنی سوودمەند داوای قەرەبوو نەکات لەکاتی ڕوودانی کارەساتی سروشتی وەک(لافاو، بومەلەرزە)، وە دروست بوونی هەر کێشەیەک یان ڕوداوێک کە ببێتە هۆی ڕوخانی پۆندەکە.

ح- لە سەر هەڵدانی هەر کێشەیەکی هونەری لەکاتی دروستکردنی پۆندەکەیان لە پاشە ڕۆژ لەسەر سوودمەند پێویستە ئاگاداری بەڕێوەبەرایەتی بکات بە مەبەستی چارەسەرکردن.

خ- دەبێت خاوێنکردنەوە و نۆژەنکردنەوەی پۆندەکە بە ئاگاداری بەڕێوەبەرایەتی بێت.

٤- بەڕێوەبەرایەتی ڕاپۆرت و دەرخستەی پەسندکراو دەنێرێت بۆ بەڕێوەبەرایەتی گشتی بۆ مەبەستی پێدانی کۆد.

٥- بەڕێوەبەرایەتی مۆڵەت دەدات بەلایەنی سوودمەند بۆ دروستکردنی پۆند پاش پەسەندکردنی دەرخستەو ڕاپۆرتی ئامادەکراو لەلایەن لیژنەیەکی هونەری.

٦- سوودمەند هەڵدەستێ بە دروستکردن و جێبەجێ کردنی پۆندەکە بەپێی دەرخستەو دیزاینی پەسەندکراو و ڕێکارەکانی.

٧- بەڕێوەبەرایەتی گشتی مافی چاودێری و دروستکردنی پۆندەکانی هەیە، هەروەها مـافی ڕاگرتنـی هەر پۆندێکی هەیە لەکاتی ڕوودانـی هەر کێشـەیەکی کـۆمەڵایەتی بە هەمـاهەنگی لەگەڵ یەکەی کارگێری ناوچەکە.

ماددەی (٤):

دروســتکردنی پۆنــد بەبــێ مــۆڵەت قەدەغەیەو بەڕێــوەبەرایەتی ڕێکــاری یاســای دەگــرێتە بەر بەهەماهەنگی لەگەڵ یەکەی کارگێری ناوچەکە.

ماددەی (٥):

ئەم ڕێنمایە ئەو پۆندانە دەگرێتەوە کە بەرزیەکەی لە (٨م) هەشت مەتر زیاتر نەبێت.

ماددەی (٦):

ئەم ڕێنمایە لە ڕۆژی بڵاوبوونەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) کاری پێ دەکرێت.

هۆکاری دەرچوون

بەهۆی سەرهەڵدانی ووشکە ساڵی و کەم بـارانی و گۆڕانکـاری کەش و هەواو مەترسـیەکانی دوا ڕۆژ لەسەر سەرچاوەکانی ئاو، لە پێناو کەمکردنەوەی بە فیرۆدانی ئاو، وە پاراستنی ئاوی کۆگاکراوی ژێـر زەوی و پەرەپێدانی کەرتی کشتوکاڵ و زیاد کردنـی، وە هانـدانی جوتیـاران بـۆ بەرهەمهێنـان و زیـاد بەرووبوومی کشتوکاڵی ئەم ڕێنمایەمان دەرکرد.

بێگەرد تاڵەبانی
وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو